

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Grammatica

[Köln], [um 1490/93]

Prima regula grammaticalis [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-289417](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289417)

Regule grāmaticales

rati sunt p̄ncipia formalia respectu partium orationis.

Diximus regulam grāmaticalem est ista. q̄ adiectiuū z suū substan-
tiū volunt cōuenire in tribus accidentibz
grāmaticilibz. s. in genere in numero z in ca-
su. **Exemplum** albus vir. vile animal. vñ
versus. **Est** adiectiuum substantiuo socian-
dus. **In** simili genere. casu pariter numeroqz.

Unde florista. **D**obile cum fixo pibus tribus associato. **C**asibus
z numeris genus hīs bene consociabis.

Exempla {
Bonus homo
Beatus vir
Albus homo
Virtuosus vir

Alta quercus
Magnifica domus
Tenera puella
Pinguis hircus

Pro maiori declaratione

p̄ntis regule tria p̄ ordine sunt vidēda. **P**rīmo de diuisionibz adies-
ctiuū z substantiuū. **S**ecō de eorundē diffinitōibz. **T**ertio de regula i
se quomodo se ipsa sit intelligenda. **P**ro quo.

Sciendum

p̄mo q̄ duplex est adiectiuū. s. casuale
z nō casuale. **A**diectiuū nō casuale
le dicit esse aduerbiū fluxū vel fieri p̄
bi determinās. s. est actionē vel passionē verbi. **E**t s̄m̄ h̄ dicit p̄scia
nus p̄mo maioris q̄ aduerbiū est vi verbi adiectm̄. i. p̄bi determinati
uū. **D**e q̄ adiectiuo regula nō intelligit. **S**z adiectm̄ casuale ē dco ca-
sual̄ significās formā accidentale adherere suo subiecto. **E**t tale est
triplex. s. voce tm̄. significatōe tm̄. voce z fcatōe sil. **A**diectiuū voce
tm̄ est dco mobilis p̄ diuersa gn̄a nō tm̄ fcat formā accidentale ihe-
rere suo subiecto. sed poti⁹ fcat p̄ modū sube mere determinabilē p̄
alterz vñ quodqz. vt sunt p̄noia p̄mitiue sp̄ci. vt ego tu ille ip̄e iste. z
d̄z adiectiuū voce tm̄. qz hz tm̄ voce adiectiuū z nō fcatōz. **S**z ad-
iectiuū fcatōe tm̄ est dco nō mobilis p̄ diuersa gn̄a. fcatōe tm̄ p̄ modū
adiacent̄ alteri vt sunt noia officioz vt papa patriarcha sartor fas-
ter mgr̄ ep̄us. **E**t d̄z adiectiuū fcatōe tm̄. qz hz tm̄ fcatōz adiectiuū
sz caret voce. **S**ed adiectiuū voce z fcatōe sil ē dco mobilē p̄ diuer-
sa gn̄a fcatōe sil h̄ p̄ modū adiacētis alteri. vt albus niger iustus sc̄tus p̄-
tuosus studiosus zc̄. **E**t d̄z adiectiuū voce z fcatōe sil. qz rā voce q̄
fcatōz adiectiuū obtinet. **U**n̄ p̄z ex p̄dictis q̄ hec diuisio adiectiuū ē di-
uisio analogi in sua analogata. qz adiectiuū casuale p̄ pus z verius
d̄z de adiectiuo voce z fcatōe sil. q̄ ē verissimū adiectm̄. deinceps
p̄o de adiectiuo fcatōe tm̄. **E**t tandē de adiectiuo voce tantum.

¶

Regule grāmaticales

Sciendum secundo q̄ adiectiuū est adhuc duplex .s. p̄
m̄ r̄ imp̄. Adiectiuū purū est. q̄ est mobile p̄ diuersa ḡna cū h̄ sig
nificās p̄ modū adiacētis alteri. vt est adiectiuū voce r̄ significatōe
simul. Et tale est duplex. s. p̄fessionis r̄ nō p̄fessionis. Adiectiuū p̄fes
sōis est cui⁹ significatū solū attribuit vni certe sp̄ci. r̄ nō pl̄ib⁹ vt. p̄b⁹
iust⁹. q̄ solū vni certe sp̄ci. s. nature humane attribuit. Quia p̄pter
possunt reddere suppositū verbo p̄sonali. vt iust⁹ florebit sicut liliū.
Nō p̄fessionis adiectiuū est. cui⁹ significatū attribuit pl̄ib⁹ sp̄cib⁹
r̄ nō vni certe sp̄ci. vt albus niger velox fortis r̄c. **S**ed adiectiuū ip̄urū
est. q̄ aliquo mō ē mobile p̄ diuersa ḡna. non tñ significās p̄ modū
adiacentis alteri. vt sunt p̄nomina primitiue speciei.

Sciendū tertio q̄ nomen substantiuū est dictio signifi
cans rem suā p̄ modum p̄ se stantis sicut hoc nomē lapis signifi cat
substantiā durā h̄ns esse p̄ se in rerū natura. Et hoc p̄nomē ego sig
nificat merā subam extra demonstratōz r̄ relationē. Sed in demon
stratōe significat subam singulārē p̄ modū subsistentis. Tñ illa dis
ctio dicit significare rem p̄ modū p̄ se stantis. q̄ ip̄am rem fecit in cōs
tū nō h̄z esse in alio. h̄ est in quā r̄ p̄ modū eētē distīcte ab alio.
Et sic noīa abstracta accidentiū dicunt substantiua. vt albedo nigre
do. iusticia. scitias r̄c. Et d̄ substantiū a p̄bo substō as are. q̄ sub
star accidentib⁹. Sed nomē adiectiuū est deō significās r̄ suā p̄ mos
dū adiacētis alteri. vt albus niger. Sicut meus significat p̄ modū
adiacentis alteri. s. possessori sic albus significat albedinē p̄ modū adia
centis alte rei. Tñ illa dictio d̄ significare p̄ modū adiacētis alteri
q̄ ip̄am rem significat in quā r̄ inheret alteri. s. rei p̄ se eētē. Quo
quidē adiectiuū p̄t esse duplex. s. absolutū r̄ respectiuū. Adiectiuū
absolutū siue finitū est q̄ fm se r̄ absolute informat suū substantiū.
vt hoc nomē adiectiuū albus informat h̄ nomē substantiū. s. h̄o vel
aliquō cōsimile. Sed adiectiuū respectiuū siue infinitū est q̄ scdm se
r̄ absolute nō informat suū substantiū. sed in ordine ad sua inferiora.
Et sunt signa distributiua vniuersalia distribuentia p̄ p̄tib⁹ sub
stantiis vel p̄ p̄tib⁹ integralib⁹. vt sunt omnis nullus quilibet.

Sciendum quarto q̄ adiectiuū adhuc ē duplex. s. prime
impositōis r̄ scde impositōis. Adiectiuū p̄me impositōis est q̄ signifi
cat rem suā p̄ modū adiacētis alteri h̄ns esse sine operatione intell
ctus. Vel sic. est q̄ attribuit substantiū p̄me impositōis. vt albus
niger scitias fortis clemēs p̄. q̄ congrue dicit albus h̄o. sed inco n̄
grue albus sylogism⁹ alba p̄positio. Sed adiectiuū scde impositōis est
q̄ significat suū significatū p̄ modum adiacētis alteri cum ope
ratione intellectiua. vt sylogisticus y poteticus. Similiter et aduer
so duplex est substantiuū. scz prime intentionis et secunde intenti
onis vnde substantiuū prime intentionis est q̄ significat rem suā
p̄ modum p̄ se stantis que res habet esse sine operatione intellectuā.
Vel sic cuius significatū potest attribui adiectiuo p̄me impositōis

Antiquorum

tionis. hō vt asin⁹ vir aīal nigredo albedo zc. Sed substantiū se de
sentōis est qd significat rem suā p rōdū p se stans cum opatiōe in
tellect⁹. vt syllogism⁹ ppositio differētia gen⁹ spēs zc. Et quib⁹ dē
ctis p rō q nō quodlibet adiectiū pōt addi cuiuslibet substantiū. Nam
adiectiū se de impositōis nō pōt addi substantiū pme impositōis
Cuius rō est ista. qz illud adiectiū solū debet addi suo substantiū
no qd specificat in forma z de pingit significatū sui substantiū. Sed
adiectiū se de impositōis nō pōt informare fcatū substantiū pme
impositōis. qz inco grue addit ei. Maior ē psciā dicens q adiecti
nū est inuentū ad specificandū suū substantiū. Minor pbat. qz adie
ctiū se de impositōis importat rem existentē in aīa. Substantiū
sūt pme impositōis ipoztat rem extra aīam. mō res in aīa nō pōt
informare z specificare rem extra aīam. Sūt ecōuerso substantiū se
cunde impositōis nō pōt addi adiectiū pme impositōis. p rōes tū
ctā. qz ppter oēs iste oīones sūt cōfēnde inco grue. vt aīal y poteritū.
cādū⁹ syllogism⁹ alba ppositio. Contra h ar. Tū h adiectiū bon
nus vt mal⁹ pme impositōis pōt addi substantiū se de ipositōis
etiā pme impōnis. qz p grue dī bon⁹ syllogism⁹ bon⁹ hō. q male dī
ctū est q adiectiū pme impōnis nō pōt addi substantiū se de iposi
tōis. Dīcēdū q nō est p rā p dīctā. qz quedā sunt adiectiua q pue
niūt tam reb⁹ in aīa qz etiam extra aīam. Et etiā reb⁹ spūalib⁹ z cor
palibus. vt sunt bon⁹ z malus. z talia pōt addi substantiū dīcē
tib⁹ rem in aīa z etiam substantiū dīcētib⁹ rem extra aīam. Et
sic hō dīcī bonus bonitate morali. z syllogism⁹ dīcī bonus boni
tate cōstructionis. qz cōstruīt a tribus terminis z duabus propo
sitionibus in debito modo z figura positis.

His presuppositis regu

la in se sic est intelligēda. qz in oī oīone simpliciter p grua. Adiectiū
casuale z adiectiue tantū voce z significatiōe simul. z suū substantiū
debent conuenire in tribus accidentibus grāmaticalibus p rālib⁹
adīnūcem nō reducibilibus.

Dicit p rāmo. In oī oīone simpliciter cō grua ppter oī oī
nes figuratiue p gruas. in quib⁹ adiectiū z suū sub
stantiū disconueniunt in istis tribus accidentibus
vt p rā in ista vel cōsimili. vtrāqz for mose me iudice sunt venerande.
Et sūt in ista. Iohes z haterina sunt albi. que oīones z cōsimiles
admittunt ppter certam rationem excusantē. **Dicit** adiectiū
casuale ppter excludere adiectiū nō casuale. vt sunt aduerbia q
vere dīcunt adiectiua. z tū nō conueniunt cum constructibilibus
cum quibus cōstruunt in istis tribus accidentibus. qz nō sunt alī
cuius numeri generis vel casus. vt lego bene. **Dicit** tertio adie
ctiue tantū ppter adiectiū partitiue tantū. qd solum vult cō
struere tantū.

Regule grāmaticales

uenire cum suo substantiuo in genere et nō in numero v' casu. vt vna
foroz. vñ **A**lexēder. **S**ol' ē gener' adiectiuū. **V**ariat' zc. **D**icitur
tur quarto voce et fcatōe sū ppter istas orōnes v' p' similes. **Q**uili'z
er est epūs. mlier est p' biter. iste orō nes sunt incōgrue cōsēde. **D**icitur
q'nto et suū substantiuū. q' non oportet adiectiuū uenire cuz quolibet
substantiuo. sed solū debet conuenire cum suo substantiuo.

Unde illud dicit esse sub

stantiuū alicui' adiectiuū. qd significat rem cui pōt adiacere v' inherere
re res significata p adiectiuū. **E**t illud dicit esse adiectiuū alicui' sub
stantiuū. qd fcat formā accidentale q pōt inherere rei fcate p substantiuū.
Qua ppter excludunt iste orōnes. **C**andidus syllogism'. cappa
categorica. aial ypoteticū et p' similes. in quib' res significata p ad
iectiuū non pōt adiacere vel inherere rei fcate p substantiuū. et g' sunt
incōgrue. **D**icit vltimo q debent conuenire in tribus accidentibus
grammaticalibus. s. in numero genere et in casu.

Ratō at quare adiectiuū

et suū substantiuū dicit uenire in numero est ista. qz adiectiuū habz se
ad substantiuū sicut accūs ad suū subiectū. **S**z accūs et suū subiectū
faciunt vnum in numero. g' adiectiuū et substantiuū. **T**ener' p' nā. qz
accidentia numerant' numeratione suoz subiectoz. g' idem in nume
ro dicit facere cum eis. qz illa sunt vñ numero quoz subiectū ē vñ
et idem. **A**lia rō est. **N**ā res intellecta singularit' dicit significari sing
gulariter p dictōes significantes singularit'. v' p modū vñ'. **S**i g' aliq
res p se subsistēs intelligit' singularit' etiā dicit fcare singularit'. **S**z qz ac
cidentia accipiūt esse a subijs. si suba autē est singlar'. ei' accūs erit
singulare. g' vt fiat portio signi ad signatū. tūc si res fcata p subiectū
intelligit' singularit'. etiā dicit necitate res fcata p adiectiuū dicit intelligi
significari singularit'. qz est cōis regula. sic res hz ē sic hz intelligi. et p
p' nā p voces fcat. **S**ed rō qre dicit uenire in g'ne est ista. qz gen'
attribuit' dictōi rōne p' tūtis actiue. vel virtutis passiue. **S**ed virt'
actiua et passiua p' nā uenit sube et non accūs. qz sola suba agit et
patit. vij. metaphice. **E**t g' adiectiuū significās accūs accipit virtus
re actiua v' passiuā a re fcata p suū substantiuū. **E**t sic si res fcata p
substantiuū ē intelligit' sex' masculini v' femini v' neutri'. sub h' sexu
masculini femini v' neutri' dicit intelligi res fcata p adiectiuū. **E**t
g' si substantiuū est generis masculini. tūc etiā suū adiectiuū dicit ē ge
neris masculini. pbi g'ra asinus intelligit' sex' esse masculini. g' et suū
adiiectiuū fcat formā accidentale ei inherentem debet intelligi et p
p' nā fcat sub sexu masculio. vt dicēdo grise' azin'. magnus azin'.
Et sic p' qre adiectiuū zc. **S**ed rō qre adiectiuū et suū substantiuū

Antiquorum

volunt conuenire in casu est ista. qz egsus est dispositio sube. hoc est di
crionis significantis substantiā in ordine ad actū. sed adiectiuū non or
dinaf ad actū nisi p suum substantiū. q adiectiuū debet puenire cū
suo substantiū in casu. Et si res significata p ordōnem intelligitur
sub habitu dine obliquitatis. ita etiā accētia ipius ordōnis dicit intel
ligi sub eadē habitu dine obliquitatis. vt si res significata p substā
tiū z suum adiectiuū intelligat sub habitu dine obliquitatis. sub ea
dem habitu dine accidentia ordinis intelligant quapropter congrue
dicif dedit homini iusto panem.

Aduertendum ē circa pre

dicta. q ista tria accidentia respectiua. s. numerus genus z casus ad cō
uenientiā adiectiuū z substantiū requirunt sed non sufficiunt. Nam
ppter ea adhuc requirunt duo. Primum est q adiectiuū significet rē
suam p modum adiacentis alteri. i. rei significare p substantiū. qd
substantiū significat rem suam p modum p se stantis in ordine ad
rem significatā z adiectiuū. quapropter iste ordōnes sunt incōgrue
vt albus syllogismus. candida positio. aial categoricū. qz ibi sig
nificatū adiectiuū pme ipositōis non pōt specificare informare z de
pingere rem significatā p adiectiuū scde ipositōis. Scdm est q sub
stantiū debet significare rem suā p modū specificabilis p rem sig
nificatā p adiectiuū. Et adiectiuū debet significare rem suam per
modū specificantis rem significatā p substantiū. Quapropter ista
ordō hō rationalis non est cōgrua. qz adiectiuū est inuentū ppter spe
specificare suum substantiū. Sed hic rōnalis non specificat suum sub
stantiū. qz homo est p se rationalis.

Contra regulam arguit pri

mo sic. q adiectiuū z suum substantiū volunt conuenire n quat
tuor accidentibz grammaticalibus. q male dictum est q volunt pueni
re tantū in tribz. Antecedens probat p florissam dicentē. quattuor
albus habet trina bina relatio pter. vbi p albus intelligit adiectiuū
cum suo substantiū. Dicendum q florissa psonam comprehendit
sub numero. qz fm pūscianum primo minoris. numerus z psona stz
accidentia sinuiga. i. coniugata. quia vbiqz reperitur vnum ibi re
peritur z reliquum z e conuerso. i. vbiqz deficit vnum ibi deficit z
reliquum. vt pter in verbis impersonalibus z in infinitis que numeris
z personis carent. Vel dicitur q non est semper necessarium adiec
tiuū. et substantiuū esse eiusdem persone. hoc maxime ve
rum est de adiectiuo voce tantum. vt est pronomen. vt ego Johā
nes curro. vbi ego et Johannes sunt eiusdem casus. diuersarum ra
tione personarum. etcetera. Patet ergo quomodo persona sub nu
mero comprehenditur.

Regule grāmaticales

Secūdo sic. **O**pposita ī diuersis subiectis n̄ repugnāt
ḡ etiā sequit̄ q̄ oppōita accidētia in diuersis
dictionibz nō repugnāt. ḡ euz adiectiuū sit ge
neris feminini. z substātiuū generis masculini esset p̄grua pueniētia
vr dicēdo alba vir. Antecedēs pbaf. qz albedo soerats non repugnat
nigredini ciceronis. qz opposita d̄nt inesse eidē susceptibili. **O**dm
ad psequens. q̄ l̄ez opposita in diuersis subiectis nō repugnant. tñ
accidentia opposita in diuersis dictionibz repugnāt. z hoc maxime
vex est qñ iste dictiones p̄tinent ad vnā z eandē rem in numero si
cur sunt in pposito adiectiuū z substantiuū accidens et suum sub
iectum representantia que faciunt idem in numero.

Tertio sic. **A**diectiuū z suū substātiuū differūt essentialit̄
ḡ non pueniūt in his tribus accidentibz. Anteces
dens pbaf. qz adiectiuū z substātiuū habent dis
uersas dictiones essentialēs. vr p̄t̄ patuit. ḡ non pueniunt. Etiam
quecūqz differūt essentialiter z realiter. etiā differūt accidentaliter.
sed adiectiuū z substātiuū sunt h̄mōi. **D**icendum est negādo p̄e
quentiā q̄ non pueniūt in tribz accidentibz grāmaticilibus. qz n̄
hil p̄bitet ea que differunt essentialiter puenire in accidentibz cōibz
puenire sicut nix z cristallus differūt essentialiter. z tñ pueniūt acci
dentaliter. s. in albedine. **S**ic etiā est de adiectiuo z substātiuō. q̄
differunt essentialiter z cōsequenter accidentaliter zc.

Quarto sic. **I**lla est p̄grua duodeciz milia signati. z tñ
adiectiuū z substātiuū disconueniunt in ḡne.
Antecedens pbaf. p̄ scda pre. qz adiectiuū. s. sig
gnati est generis masculini. z substantiuū multa est generis neu
tri. **N**ec p̄t̄ excusari p̄ hoc q̄ antiquit̄ milia erat generis ois. **U**n̄
Petrus helie. **N**ō flectas mille. da pluraliter generis oē. qz tunc ad
iectiuū z substātiuū adhuc disconuenirent in genere. eo q̄ adiectm̄
esset generis masculini. et substātiuū generis omnis. q̄ sunt diuersa
genera. **D**icendū q̄ cōiter solet dici q̄ antiquit̄ milia erat generis
ois z declinab̄ sic. **N**ominatio h̄j z hec z hec milia. **G**enitiuo hoz
z haz. z hoz milia. z sic de alijs. s̄m quaz considerationem ḡnis mil
lia ponit in p̄dicta orōne sacre pagine. vñ Alexander. **I**n triplici ḡe
nere numeralia noia pone. vñ qdā. **I**n triplice ḡne milia dicta fuere.
Milia signati. data pure p̄gruitati. **S**ed ad replicā d̄z q̄ non requir
it sp̄ adiectiuū z substātiuū esse eiusdē ḡnis totalis sed sufficit p̄t̄at
Deī d̄z q̄ h̄ adiectiuū signati restringit suum substātiuū. s. milia
ad standum secum in eodem genere.

Quinto sic. **R**elatiuū z suū an̄s discōueniūt aliqñ ī ca
su z tñ h̄nt se sic adiectm̄ z substātm̄. ḡ etiā ad
iectm̄ z substātm̄ p̄nt aliqñ discōuenire ī casu. an̄s
notū ē. **S**z qd̄ relatiū sit adiectm̄ pbaf qz relatiū ē sincathegreuma
i. s. car actū sincathegreumaticū. **N**ō sincathegreuma ē adiectiuū

Antiquorum

Tres relatiuū fecit p modū referētis sed modis referētis est modus
 adiacētis hoc est vna spēs modi adiacētis. Item relatiuū mouet
 p tria gēna z p tres tēminatōes. Gē adiectiū. Dōm negādo pñaz q
 relatiū z suū aīns hēant se sicut adiectiū z substātiū. qz si relatiū de
 reē habere aliqd substātiū hoc erit p declinū suū aīcedētē qd secū cō
 uenire debeat in casu. vt dōo video ioānez q ioānes disputat. diligo
 petri cui? petri miserioz. Secō dōm q relatiuūz pōsideratur duplī.
 Gno mō vt dicit actū referēdi z nō re relata z hoc pōgit qū circa
 ipm exprimit cō declinū suū aīcedētis sicut status exemplificatum
 est. Alio mō considerat vt dicit rem relata z pnotat actum referēdi
 z sic relatiū capiēda est substātiū. hoc est tenet substantiue quādo
 circa ipm non exprimitur p declinū suū aīcedētis. Sed pmo mō cō
 siderando ipm tenet adiectiue

Hexo sic. Illa est cōgrua. diabolus est mille artifex z tam
 adiectiū z substātiūz discōueniūt in nūero. qd
 pbat. qz adiectiū mille est plis nūeri. sed substā
 tiūz scz artifex est singularis nūeri ergo discōueniūt. Dōm qz mil
 le nō est adiectiū hui? nois artifex sed hoc totum mille artifex ē vnū
 nomē cōpositū figure ex duobz rectis cōpositum. ergo ibi nō est cō
 structio adiectiū z substātiū sed potius ibi ē pstructio pbi substā
 tiū cū sibi casibus aī z post. Sicut dicit ad illaz vide vnū mille est
 vnūz nomen cōpositūz ex duobz rectis z est constructio trāsitiua

Septimo sic. Illa est cōgrua longa a. z tñ adiectiū
 z substātiū discōueniūt in gē. qz adiec
 tiū scz longa est gēis femi. z substātiū
 scz a ē gēis neutri. vt p pe. he. dicēte q noia litteraz sūt gēis neutri.
 vñ. Propa seu grece sūt ligue siue latine sūt neutri gēis nec idonea
 sūt flexibz vllis. Dōm qz a nō est substātiū hui? adiecti lō ga. sed hz
 substātiū subintellectū. s. lra cū q cōuenit in gē. Sicut dōm ad istaz
 adulter erit supand? vbi adulter nō est substātiū hui? nois supād?
 ex quo ibi adulter ponit materialiter z ois dco materialitē posita est
 gēis neutri. et qz habet ibi substātiūz subintellectūz. s. ille termin?
 lra. Similitē dicit ad istā inquis ē curta. Inquis illa dco est curta.
 id est correpta.

Octauo sic. Illa ē pgrua. lis est de paupere regno. z tñ
 adiectiū z substātiū discōueniūt i gē. qz rē
 nōis probat pro sēda pre. qz adiectiū est ge
 neris cōis p regulā. z cōie nores z substātiū est gēis neutri. Dōm
 qz ipa ē cōgrua p pñtez rlatz Et ad pbatōez dicit q licet paup sit gēis
 cōis indeclinādo. qm eipponiūt duo articularia pnomia. vt hic z
 hec paup. tñ i pstructōe ē gēis ois z qz dicit alex. Plū ex istz neutra so
 sic. Illa est cōgrua. albi pede (clare videbis
 z tñ adiectiū et substātiū discōueniūt in casu. qz.

Nono adiectiū scz albi est nominatiu casus z substātiū

Regule grāmaticales

scz pedem est acti casus. ergo disconueniunt in casu. **D**icendum q non est contra regulam. quia regula intelligitur de orōne simplr cōgrua. sed ibi cōmittit sinodoche. ergo nō est cōtra. zc.

Decio sic. h ē adiectiū z substātiū Tauri mei et altilia mea s; occisa z tam adiectiū z substātiū disconueniunt in gñe qz adiectiū. s. occisa ē gñis neutri et sustan tiū. s. thauri ē gñis masculini. g. disconueniunt i gñe. **D**dm qz aliqz dñs eunt. qz illa orō nō sit simplr cōgrua. sed figuratie p cōceptiōez genez sed hoc nō ualeat. qz adiectiū in cōceptiōe genez debet se cōformare in genere cū dōne cōcipiente et nō cū dōe cōcepta. qz dicit alexand qz masculinū genus cōcipit seim et neutruz nec retrouerte. g. h adiec tiū nō dñs cōuenire caz dōe cōcepta in genere. **Q**ua ppter dñs ē qz hic comittitur anthites habens fieri qñ accūs ponit pro accūs. scz nūer⁹ p nūero. gen⁹ p gñe sicut hic. **A**lij ar dicit qz hic sit zeuma or dinando sic cōstructiua. altilia mea s; occisa et thauri mei et sic cō structibile posterius assumptuz disconuenit cū pōri in genere. **E**t sic ddm ē qz rglā intelligit de orōe simplr cōgrua et nō figuratie cōgrua.

Un decimo sic. **H**ic est adiectiū et substātiū. et tñ disconueniunt i nūero. s. duo iōānes qd pbat sic. adiectiū est plis nūeri et substātiū qz scz iōānes est singularis nūeri ex quo est nomē pziuz qd cas rer plurali numero. **D**dm qz noia pzia possunt habere plales nūez quatuor modis. **P**rimo rōne euentus. vt si casualiter contingeret qz duo homines uocarentur hoc nomine iōānes uel catho tunc possu mus de istis dicere isti sunt duo iōānes uel duo cathones ponendo hoc nomē iōānes in plurali numero. **S**ecdo noia pzia possunt habes re plem nūez. ppter similitudinē qualtratis corpalis. vt si s; duo ho mines fortiores alijs possim⁹ de istis dicere isti s; duo heciores. qz Hector fuit grecoz fortissimus. **T**ercio ppter similitudinē qlitatis intellectualis vt si sint duo homines sapientiores alijs hoib; de ipsis possimus dicere isti s; duo salomones ponendo hoc nomē salomō in plurale nūero ppter similitudinē qlitatis intellectualis. **Q**uarto rōne originis uel gñatōis. vt si theucer gñasset multos filios possu mus de ipsis dicere. isti s; theuceri ponendo hoc nomē theucer in plū nūero si fiat istoz quoz p dicioz rōe. tūc n̄ sumit. ppe s; sumit transumptiue siue similitudinarie p noie appellatio. **E**t sic p dicte orōnes sunt cōgrue p regulā adiectiū z substātiū. zc.

Secūda regula grā

Smaticalis est ista. qz suppositum z appositū debent cōuenire in tribus accētib; grāmaticibus. scz in numero in psona z in rectitudine casuali. **E**xceptū vt fortes disputat. **U**n⁹. **I**nter appo z suppo tria. **A**uenientia quero.